

Ongeval Jason Looveer 11 Maart 2017 Samenvatting

Inleiding

In de ochtend van 11 maart 2017 vond een ongeval plaats op de Rijn waarbij drie leden van roeivereniging Jason het leven verloren. Dit is een samenvatting van het onderzoek wat in opdracht van het bestuur van Jason is gedaan naar het incident alsmede de aanbevelingen aan het bestuur van Jason.

Verloop van het ongeval.

Op zaterdag 11 maart 2017 vertrekt om 8.17 een vier-persoons roeiboot met stuurman vanuit het botenhuis van Jason. Het is helder weer, de stuw bij Driel staat open en daardoor staat er een sterke stroming van ongeveer 6 km/uur. De roeiers varen eerst stroomopwaarts, richting de Loowaard, een afstand van ongeveer 8 kilometer. Rond 9.10 keert de roeiboot en vaart stroomafwaarts terug. Bij het passeren van de (gier) pont wordt, mede door het naderen van een opvarend vrachtschip, gekozen om de pont aan de Huissense kant te passeren en langs de veerstoep te gaan varen. De roeiboot heeft op dat moment, mede dankzij de stroming, een snelheid van ongeveer 15 km/uur.

Het opvarend vrachtschip vaart met een snelheid van ongeveer 10 km/uur stroomopwaarts en moet ook langs de pont en de ankervletjes. De vrije vaarroute is door de aanwezigheid van de gierpont iets meer dan de helft van de rivier, dus ongeveer 80-90 m breed. Beide schepen passeren elkaar halverwege de krib voor de pontstoep. Om de golven van het vrachtschip op te vangen gaat de roeiboot evenwijdig aan de golven liggen. Door de stroming beweegt de roeiboot dan nog minimaal met de stroomsnelheid richting het daar aangemeerde koppelverband, dat ten opzichte van de heenweg 50 m is verlegd richting pont. De afstand van het koppelverband tot de veerstoep is nu ongeveer 40 meter.

Na het opvangen van de golven draait de roeiboot terug naar de vaargeul, door de stroming kost dit relatief veel tijd. De sterke stroming en de stroming in de richting van de buitenbocht ter plaatse bemoeilijkt deze manoeuvre. De achtersteven moet draaien tegen de stroom in en hetzelfde geldt voor de boeg. De voorsteven van de roeiboot botst tegen de linkerhoek van de duwbak en door de stroming wordt de roeiboot in zijn geheel tegen de voorkant van de bak geduwd en wordt uiteindelijk in zijn geheel onder de duwbak gezogen. Drie roeiers, die allen een volautomatisch reddingsvest dragen, verdrinken. Twee roeiers, een met reddingsvest en een zonder reddingsvest, weten onder de duwbak uit te zwemmen en komen stroomafwaarts op de volgende krib aan de kant.

Conclusie

De omstandigheden op 11 maart werden in belangrijke mate bepaald door de sterke stroming van de Rijn (Pannerdensch Kanaal) en de aanwezigheid van een dubbel koppelverband aan de aanlegsteiger in Huissen. De gemaakte koerskeuzes voor het passeren van het Looveer leidden er toe dat de manoeuvreerruimte van de roeiboot steeds kleiner werd. Het opvangen van de golven van het opvarend vrachtschip, de benodigde manoeuvres daarbij en de snelheid die ze op dat moment nog hadden veroorzaakte een aanvaring met het koppelverband (dat inmiddels naar voren verplaatst was).

*Afbeelding 1:
Laatste GPS positie roeiboot ten opzichte van het koppelverband*

Afbeelding 2: Een korte weergave van de gebeurtenissen met toelichting op posities

1. Roeiboot vaart langs de rechteroever richting Looveer stroomafwaarts met ongeveer 15 km/h.
2. Roeiboot heeft kunnen zien dat de pont naar de rechteroever vaart of is gevaren en zet koers naar het midden van de rivier
3. Roeiboot is nu midden op de rivier en besluit verder te gaan met oversteken naar de linkeroever.
4. Roeiboot gaat strak langs de linkeroever koersen. Opvarend binnenvaartschip is dan ongeveer 50 meter stroomafwaarts van de pont en nadert met 10 km/h.
5. De wijdhoek boegcamera van het vrachtschip ziet de roeiboot ongeveer midden in het kribvak boven de pont
6. Roeiboot en vrachtschip zijn elkaar gepasseerd.
7. Roeiboot draait naar bakboord bij voor de golven van het vrachtschip; de snelheid van de roeiboot is dan nog tenminste gelijk aan de stroomsnelheid van de rivier. Door de flauwe bocht van de rivier is de stroming naar de Huissense kant gericht.
8. Het koppelverband is ten opzichte van de heenweg verplaatst naar de veerstoep, is te dichtbij en steekt te ver in de rivier om de boeg van de roeiboot nog voorlans naar de rivier te kunnen draaien door te ronden over stuurboord; beide boorden strijken heeft geen effect meer. Roeiboot lijdt schipbreuk tegen en onder het koppelverband.

Overzicht van factoren die een rol hebben gespeeld bij het ongeval
Sterke stroming (stuw Driel open)
Vernauwde doorgang wegens Looweer
Tegemoetkomend binnenvaartschip Mai Pensato
Stroomafwaarts varen
Afgemeerd dubbelbreed duwbak koppelverband Malayu-Cybra met schuine voorkant
Verplaatsen over 50 meter van het koppelverband tijdens op-afvaart van de Millingerwaard
Stroming in de richting van de buitenbocht (linkeroever)
Aanmeerkades ter plaatse met wisselende bezetting
Kribvak boven de veerstoep niet beschikbaar. Kribvak is gevuld met aangemeerde schepen
Geen schriftelijke en eenduidige aanwijzing voor varen bij Looweer in Rijnstuur documenten
Slag kan niet alles overzien vanuit slagpositie
Instructie situatie van stuurman in opleiding en slagman als verantwoordelijke roeier
Volautomatische reddingsvesten i.p.v. halfautomatische reddingsvesten
Watertemperatuur (8 graden)

Aanbevelingen

Veiligheid binnen Jason staat hoog op de agenda. Zorg dat dit zo blijft.

De opleiding van stuurlieden is ervaringsgericht; bereid mensen ook theoretisch voor op wat ze te wachten kan staan op de Rijn. Oefen ook vaker op lastige manoeuvres in stromend water. In de theoretische opleiding van toekomstige Rijnstuurders moet ook uitgebreid aandacht worden besteed aan de mogelijkheid van het aanmeren van schepen en duwbakken.

Zorg voor een goede voorbereiding voor het instappen in de boot. Een checklist kan hierbij helpen. Roei omstandigheden zoals stroming en windsnelheid, mist of naderend onweer moeten voor vertrek bekend zijn.

Stel een adequaat bemande veiligheidscommissie in. Taken zullen door het bestuur gedefinieerd moeten worden.

Heroverweeg het systeem van instructie aan aspirant stuurlieden onder toezicht van een ervaren en gekwalificeerde slagroeier op kritische plaatsen.